

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Pankkisektorin riskien vähenemisarvio ja yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn aikaistettu käyttöönotto (*E 138/2020 vp*)

Tuukka Taipale, neuvotteleva virkamies
25.11.2020
Perustuslakivaliokunta

Tausta

- Euroryhmässä 30.11.2020 mahdollinen päätös yhteisen varautumisjärjestelyn aikaistetusta käyttöönotosta
 - Aikaistetun käyttöönoton tapauksessa myös vakausmaksuja koskevaa sopimusta muutettaisiin (*U 15/2020 vp*)
- Varautumisjärjestelyn perustaminen EVM:n yhteyteen osa laajempaa EVM-kokonaisuudistusta (*EJ 5/2019 vp*)
 - EMU:n kehittäminen ja pankkiunionin loppuunsaattaminen
- Eduskunta edellyttänyt valtioneuvostolta riskien vähenemisarviota ennen lopullista päätöstä varautumisjärjestelyn aikaistetusta käyttöönotosta
- E-kirjeellä saatetaan eduskunnan käsiteltäväksi valtioneuvoston oma ja instituutioiden (KOM, EKP, SRB) riskien vähenemisarvio

Pankkikriisien kustannusten taakanjakomalli pankkiunionissa

Sijoittajan- vastuu

- Omistajat ja velkojat kattavat tappioita *vähintään* 8 % pankin taseesta
- Maksuvalmiustuen tapauksessa (vakavaraiselle pankille) ei välttämätön ehto

SRF ~70 mrd. € 12/2023

- Toimialan rahoittaman rahaston (SRF) kontribuutio *enintään* 5 % taseesta (pl. maksuvalmiustuki)
- Rahastolla mahdollisuus hankkia lisärahoitusta markkinoilta kriisinratkaisun yhteydessä
- Rahastossa tällä hetkellä varoja n. 42 miljardia euroa

EVM- varautumis- järjestely

- Viimesijainen rahoituslähde mikäli rahasto ehtynyt & ei muuta rahoitusta saatavilla
- Luottolimiitti EVM:n ja rahastoa hallinoivan SRB:n välillä
- Toimiala maksaa takaisin vakausmaksuina (fiskaalinen neutraliteetti)
- Korvaa aiemman EVM:n pankkien suoran pääomitusvälineen

(Valtion tapauskohtaisesti harkittavissa oleva julkinen rahoitustuki)

Valtioneuvoston riskien vähenemisarvio

Pankkien altistumat kotivaltion riskille

- Pankeilla edelleen mittavasti valtionlainoja taseessaan ja ns. kotivaltioharha edelleen vahva.
- Sääntelyssä ei edistystä.

Järjestämättömät luotot (NPL)

- Finanssikriisin jälkeen positiivista kehitystä, erot edelleen huomattavia.
- Koronan vaikutus odotettavasti kääntää aiemman hyvän kehityksen.

Kriisinratkaisun toimintaedellytysten turvaaminen (erit. MREL)

- Täytäntöönpano, tulkinta ja muutokset
- MREL-vaatimusten täyttäminen vuonna 2022 ja 2024

Muiden kriisiajan poikkeusoloihin liittyvien pankkisääntelyyn kohdistuvien lievennysten poistaminen

- Pankkitiedonanto vuodelta 2013 edelleen voimassa.
- Tarkistus koronan jälkeen viim. 2023?

Markkinadataa pankkien tilanteesta

Osakekurssit ja PTB

	Maa	Vuoden alusta	Vuosimuutos	Price to Book	Omavaraisuusaste
Nordea Bank Abp	Suomi	1,14 %	5,3 %	0,92	5,3
Aktia Bank Abp	Suomi	4,60 %	4,9 %	1,06	4,6
Danske Bank A/S	Tanska	-11,24 %	1,0 %	0,48	4,7
Svenska Handelsbanken AB	Ruotsi	-19,98 %	-15,5 %	0,96	4,9
Swedbank AB	Ruotsi	9,72 %	10,7 %	1,14	5,4
Skandinaviska Enskilda Banken AB	Ruotsi	-0,52 %	-7,8 %	1,15	5,1
Dnb ASA	Norja	-11,07 %	-14,3 %	0,93	7,4
ABN Amro Bank NV	Alankomaat	-48,42 %	-51,7 %	0,36	4,5
Commerzbank AG	Saksa	-15,48 %	-15,8 %	0,19	
Deutsche Bank AG	Saksa	31,44 %	32,4 %	0,30	4,2
Intesa Sanpaolo SpA	Italia	-24,22 %	-24,5 %	0,45	
UniCredit SpA	Italia	-39,81 %	-37,3 %	0,29	5,3
BNP Paribas SA	Ranska	-25,02 %	-21,6 %	0,44	4,6
Societe Generale SA	Ranska	-49,88 %	-46,0 %	0,22	4,3
Piraeus Bank SA	Kreikka	-72,05 %	-71,9 %	0,05	
National Bank of Greece SA	Kreikka	-60,65 %	-57,4 %	0,20	
Banco Santander SA	Espanja	-42,20 %	-42,4 %	0,43	5,1
HSBC Holdings PLC	Iso-Britannia	-37,66 %	-37,1 %	0,52	5,3
Credit Suisse Group AG	Sveitsi	-21,37 %	-20,8 %	0,54	5,5
Goldman Sachs Group Inc	Yhdysvallat	-6,52 %	-3,6 %	0,80	8,7
Morgan Stanley	Yhdysvallat	9,59 %	14,0 %	1,00	8,3
Bank of America Corp	Yhdysvallat	-21,18 %	-16,5 %	0,89	7,9
JPMorgan Chase & Co	Yhdysvallat	-16,14 %	-10,3 %	1,31	6,3

Stoxx 600 ja rahoitusalan alaindeksi

Instituutioiden riskiarvio (*huom! E-kirjeen vaateliaisuuspyyntö*)

- **Järjestämättömät luotot**
 - Q4 2014 → Q4 2019 n. 1000 miljardista 500 miljardiin, hajonta edelleen huomattava pankkien ja jäsenvaltioiden välillä
- **Tappionsietokykypuskurit (MREL)**
 - MREL-vajetta melkein kaikissa jäsenvaltioissa, positiivinen kehitys kääntyi koronan myötä
- **Vakavaraisuusasema**
 - CET1: +3,7 %-yksikköä Q4 2014 → Q4 2019 (14,6 %), Q2 2020 (14,5 %)
- **Omavaraisuusaste**
 - +1,6 %-yksikköä Q4 2014 → Q4 2019 (5,6 %), Q2 2020 5,2 % (min. 3 %)
- **Maksuvalmiusvaatimus ja pysyvän varainhankinnan vaatimus**
 - Tunnuslukuilla suotuisa kehitys Q4 2014 → Q4 2019 ja edelleen → Q2 2020 (165,5 % ja 118,6 %)
 - Koronan ja rapo-toimenpiteiden vaikutus?

...pankkisektoriin liittyy tällä hetkellä poikkeuksellisen suurta epävarmuutta tulevista näkymistä ja riskit painottuvat alasuuntaisesti...

...positiivinen päätös edellyttäisi myös muuta poliittista kokonaisharkintaa...

Taloudelliset vaikutukset

- Suomen kokonaisvastuut EVM:ssa pysyvät muuttumattomina, tunnettuina ja tarkkarajaisina.
- Vakausmaksuja koskevan sopimuksen muuttamisen vaikutukset kohdistuvat suomalaiseseen pankkisektoriin ja altistaa sen mahdollisille ylimääräisille vakausmaksuille siirtymäkauden aikana.
- EVM:n rooli tulevaisuudessa ja laajempi pankkiunionin neuvottelukokonaisuus

PeV aikaisemman käsittelyn yhteydessä

- PeVL 1/2019 vp (EJ 5/2019 vp)
 - Hätätilamenettely: *Suomen ei tule perustuslakivaliokunnan mielestä hyväksyä neuvotteluissa sitä valtioneuvoston kirjelmässä mainittua vaihtoehtoa, joka koskisi perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa ja 95 §:n 2 momentissa tarkoitetussa mielessä.*
 - kyseinen vaihtoehto torjuttiin neuvotteluissa
 - Hätätilamenettelyä voi soveltaa vain yksittäisiin luottoihin (ja niiden maksueriin), ei varautumisjärjestelyn kokoon (nimelliseen kattoon)
- PeVL 19/2020 vp (U 15/2020 vp)
 - Ei erityistä Suomen täysivaltaisuuteen ja eduskunnan budjettivaltaan liittyvää perustuslaillista estettä varautumisjärjestelyn aikaistetulle käyttöönotolle ja [vakausmaksuja koskevan] valtiosopimuksen muuttamiselle riskien vähenemistä koskevan arvion pohjalta.
 - Pandemiatukivälineen (PCS) ehdollisuus
 - (Vrt. varautumisjärjestely)

Suomen kanta

- Hallitusohjelman mukaan Suomi toimii aktiivisesti pankkiunionin viimeistelemiseksi ottaen huomioon pankkien riskitasot.
- Valtioneuvosto katsoo, että riskien väheneminen ei selvityksessä esitettyjen arvioiden perusteella ole edennyt merkittävästi. Riskitasot mahdollistavat tällä hetkellä vain rajatut edellytykset pankkiunionin syventämiselle.
- Valtioneuvosto voi poliittisen kokonaisharkinnan pohjalta hyväksyä varautumisjärjestelyn aikaistetun käyttöönoton ja vakaussmaksuja koskevan sopimuksen muuttamisen ja edetä niihin liittyvissä allekirjoitus- ja ratifiointimenettelyissä sekä tarvittavissa EVM:n liitelakien ja ohjeiden muutoksissa.
- Valtioneuvosto korostaa, että yhteisen varautumisjärjestelyn aikaistaminen kahdella vuodella ei muuta pankkiunionin peruslähtökohtana olevaa sijoittajavastuun periaatetta. Yhteisen kriisinratkaisurahaston varoja voidaan käyttää vain lainsäädännössä asetettujen edellytysten täytyessä.
- Valtioneuvosto pitää myös tärkeänä, että yhteisen varautumisjärjestelyn aikaistamista koskevat päätökset ovat osa kokonaisuutta, johon liittyy myös EVM-sopimuksen laajempi uudistaminen. Lisäksi Suomen viime vuosien aikana kasvaneen pankkisektorin suuri koko suhteessa maamme bruttokansantuotteeseen (n. 375 %) on varautumisjärjestelyn aikaistettua käyttöönottoa ja vakaussmaksuja koskevan sopimuksen muuttamista puoltava tekijä myös Suomen rahoitussektorin vakauden näkökulmasta.
- Hyväksymisen ehtona... (huom! vaiteliaisuuspyyntö)

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

Puh. 0295 16001 (vaihde)
etunimi.sukunimi@vm.fi
www.vm.fi